

NOTAT

2025

Foreldres konfliktatferd og barns reaksjoner på foreldrekonflikt

Notat skrevet på oppdrag fra Barne-, Ungdoms- og Familiedirektoratet

Innhold

Sammendrag	2
Innledning	4
Bakgrunn	4
Del 1 – Foreldres konfliktatferd – hvor enige foreldrene er om måten de krangler på.....	4
Del 2 – Barns reaksjoner på foreldrekonflikt.....	5
Metode	7
Mål.....	7
Foreldres konfliktstrategier	7
Meklers vurdering av konfliktnivå mellom foreldre.....	8
Barns reaksjoner på foreldrekonflikt.....	8
Statistiske Analyser.....	8
Resultater, Del 1	9
Hovedfunn 1: Foreldre vurderer seg selv mindre negativt enn de vurderes av den andre forelderen. Uenigheten er størst om fedrenes konfliktatferd	9
Hovedfunn 2: Foreldre som bor fra hverandre er mer uenige om hvordan de krangler enn foreldre som bor sammen.....	11
Hovedfunn 3: Terapeuter vurderer foreldrekonflikten som mer alvorlig jo mer uenige foreldre er om hvordan de krangler	12
Resultater, Del 2	13
Hovedfunn 1: Barn reagerer like sterkt på krangling mellom foreldrene, uansett om foreldrene bor sammen eller hver for seg.....	13
Hovedfunn 2: Barn reagerer sterkere når de blir dratt inn i konflikten mellom foreldrene.....	14
Hovedfunn 3: Barn i familier hvor foreldre bor fra hverandre reagerer litt sterkere på noen måter foreldrene krangler på.....	15
Konklusjon	16
Referanser	18

Sammendrag

Dette notatet er skrevet på oppdrag fra Barne-, Ungdoms- og Familiedirektoratet og består av to deler. Den første delen tar for seg hvordan foreldre oppfører seg under konflikter – kalt konfliktstrategier – mens den andre delen omhandler hvordan dette henger sammen med barns reaksjoner. Tre former for destruktiv konfliktatferd hos foreldre er i fokus: *Unnvikende atferd* – som innebærer å trekke seg unna, føye seg og holde inne meninger, *Involvering av barn* – som inkluderer å trekke barna inn i konflikten eller krangle foran dem og *Verbal aggresjon* – som inkluderer å rope, skjelle ut eller bruke nedsettende språk.

Studien bygger på data fra FamilieForSK-prosjektet, med spørreskjemasvar fra foreldre, barn og terapeuter ved familievernkontor. I del 1 består utvalget av foreldre ($n = 1982$, totalt 991 foreldrepar) og meklere/terapeuter ved familieverntjenesten ($n = 1953$). Foreldrene vurderte både sin egen og den andre forelderens konfliktatferd. I del 2 består utvalget av 568 familietriader (mor, far og barn). Barna svarte selv på hvordan de vanligvis reagerer når foreldrene krangler, om de har emosjonelle (engstelse, tristhet, sinne), atferdsmessige (involvering i konflikt eller unngåelse av konflikt) eller kognitive reaksjoner (skyldfølelse eller bekymring for familiens fremtid).

Resultatene fra del 1 viste tre hovedfunn. 1) Foreldre vurderte seg selv mindre negativt enn de ble vurdert av den andre forelderens. Uenigheten var størst om fedrenes konfliktatferd – særlig for verbal aggresjon og involvering av barn, hvor mødrene vurderte fedrenes konfliktatferd mye mer negativt enn fedrene vurderte seg selv. Her er det vanskelig å vite om det er mødrene som overdriver fedrenes konfliktatferd, eller om fedrene undervurderer sin atferd. Det er viktig for terapeuter å være klar over at foreldrene vurderer seg selv mer positivt enn de blir vurdert av den andre forelderens, spesielt fordi disse forskjellene i seg selv kan være en kilde til konflikt.

2) Foreldre som bor fra hverandre, var betydelig mer uenige om hvordan de krangler enn foreldre som bor sammen. Dette kan skyldes at de har mindre kontakt, negative følelser etter brudd, eller ulike virkelighetsoppfatninger. Det kan også være at deres ulike syn på hverandres (konflikt)atferd var en viktig grunn til at de gikk fra hverandre. Den høye graden av uenighet dem imellom kan derfor både være et resultat av lite kontakt, men også reflektere ulike oppfatninger om hverandre som var til stede forut for bruddet.

3) Terapeutene vurderte konfliktnivået som høyere jo mer uenige foreldrene var om hvordan de krangler, uavhengig av foreldrenes egen selvrapporterte atferd. Dette gjaldt både når foreldrene var uenige om mødrenes konfliktatferd og når de var uenige om fedrenes konfliktatferd. Her kan det tenkes at jo større grad foreldrene er uenige om konflikten og hvordan denne utspiller seg, desto mer kan konfliktene oppleves som opphetet av de rundt. Uenighet mellom foreldre kan lett forsterkes, og terapeuten har derfor en sentral rolle i å jobbe mot å bringe foreldrene nærmere hverandre og skape felles forståelse av konflikten. Dette kan i sin tur bidra til at konfliktnivået dempes.

Resultatene fra del 2 viste også tre hovedfunn. 1) Barn reagerer like sterkt på krangling mellom foreldrene, uansett om foreldrene bor sammen eller hver for seg. Resultatene understreker behovet for at familieverntjenesten retter innsatsen mot å redusere konfliktnivået i alle familier, uavhengig av foreldrenes samlivsstatus. Dette kan inkludere konfliktdempende tiltak, foreldrestøtte og rådgivning som kan bidra til å redusere konfliktnivået før det får alvorlige konsekvenser for barna.

2) Barn reagerer sterkere når de blir dratt inn i konflikten mellom foreldrene. Når barn trekkes inn i foreldrenes konflikter, øker deres tristhet, sinne, skyldfølelse, bekymring og unngåelsesatferd. Dette gjelder særlig når det er uenighet mellom foreldrene om hvor mye barn involveres i konflikten. Funnene understreker viktigheten av å unngå at barn blir involvert i foreldrenes konflikter og at terapeuter bør veilede foreldre til å være bevisste på hvordan deres konfliktstrategier, spesielt involvering av barn i konfliktene, kan påvirke barnas trivsel. Funnene viser også viktigheten av at man ikke bare spør foreldre om sin egen konfliktatferd, men at man også undersøker graden av (u)enighet mellom foreldrene. Slik kunnskap kan gi terapeuter verdifull informasjon om kvaliteten på familiens fungering. Terapeuter bør også være oppmerksomme på at uenigheten mellom foreldrene kan reflektere dypere, uttalte problemer som dårlig kommunikasjon og mangel på tillit, som barna kan fange opp og reagere på.

3) Barn i familier hvor foreldre bor fra hverandre reagerer litt sterkere på noen måter foreldrene krangler på. I familier der foreldrene bor fra hverandre, reagerer barn annerledes på mødres og fedres unnvikende konfliktatferd – de involverer seg mindre i foreldrekonflikten når mødre rapporterer å være unnvikende, men mer når fedrene rapporterer å være unnvikende. De har også mer fremtidsbekymring når det er uenighet om fedres bruk av verbal aggresjon og unnvikelse i konflikt. Disse resultatene viser at barn i familier hvor foreldre bor fra hverandre kan reagere litt ulikt på foreldrenes ulike konfliktstrategier sammenlignet med barn hvor foreldre bor sammen. De kan også reagere ulikt avhengig av hvilken forelder som utfører konfliktstrategien.

Samlet sett gir disse funnene viktig kunnskap til tjenestene. De viser blant annet viktigheten av at man ikke bare spør foreldre om sin egen konfliktatferd, men at man også undersøker den andre forelderens vurdering, og hvor enige foreldrene er. Denne kunnskapen kan bidra til å gi terapeuter verdifull informasjon om kvaliteten på familiens fungering samt økt forståelse for de ulike perspektivene som foreldre bringer med seg inn i terapirommet. Denne innsikten kan i sin tur bidra i arbeidet med å redusere konfliktnivået mellom foreldrene.

Funnene viser også at det ikke bare er foreldrenes krangling i seg selv (*at de krangler*), men også *måten* mødre og fedre krangler på, som kan ha negativ innvirkning på barn, og særlig i familier der foreldrene ikke bor sammen. Terapeuter har høy bevissthet om hvordan konflikthåndtering hos foreldre kan påvirke barna og bør fokusere på å redusere destruktive konfliktstrategier – særlig involvering av barn. De bør også være oppmerksom på at ulike strategier hos mor og far kan ha forskjellig effekt på barna. Foreldre som bor fra hverandre, kan trenge ekstra hjelp med å håndtere konfliktene på en måte som ikke tvinger barna til å bli involvert eller føle et ansvar for konflikten.

Innledning

Konfliktatferd beskriver *måten* foreldre oppfører seg på under konflikter og refereres også ofte til som konfliktstrategier (Helland & Borren, 2015). Særlig destruktive konfliktstrategier er ansett å være skadelig for barns trivsel og psykiske helse (Brock & Kochanska, 2016; Davies et al., 2016; Kopystynska et al., 2022; Zemp et al., 2016). Disse strategiene omfatter negative handlinger som verbal aggresjon (dvs., rope, skrike, si stygge ting og skjelle ut hverandre) og å involvere barn i konflikten (dvs., krangle åpenlyst foran barn eller trekke barn direkte inn i konflikten). Unnvikende konfliktatferd (dvs., unngå å si meningen sin, trekke seg unna, føye seg eller holde inne følelser) er også ansett som en form for destruktiv konfliktatferd, men forskningslitteraturen er mindre konsistent når det gjelder hvor skadelig unnvikelse kan være. I dette notatet vil vi sette søkelys på disse tre formene for destruktiv konfliktatferd: Unnvikende atferd, involvering av barn i konfliktene og verbal aggresjon.

Notatet er skrevet på oppdrag fra Barne- Ungdoms- og Familiedirektoratet og inneholder to deler. Formålet med den første delen er å bidra til økt kunnskap om hvordan foreldre forstår hverandres konfliktatferd. Vi ser nærmere på i hvilken grad det er enighet mellom hvordan foreldre oppfatter seg selv og hvordan de blir oppfattet av den andre forelderen. Vi undersøker også om foreldre oppfatter hverandre forskjellig avhengig av om de bor sammen eller hver for seg, samt hvordan deres forståelse av hverandres konfliktatferd henger sammen med hvordan mekler/terapeut (heretter terapeuter) oppfatter foreldrekonflikten.

Formålet med den andre delen av notatet er å få mer kunnskap om hvordan barn reagerer på foreldrekonflikt. Vi vil se nærmere på hvordan barna reagerer emosjonelt, atferdsmessig og kognitivt på at foreldrene krangler, og undersøke om nivået på disse reaksjonene er likt eller ulikt i familier der foreldre bor sammen og der de bor hver for seg. Vi vil også undersøke hvordan barnas reaksjoner henger sammen med ulike *måter* foreldre krangler på, både i familier der foreldre bor sammen og der de bor hver for seg.

Bakgrunn

Del 1 – Foreldres konfliktatferd – hvor enige foreldrene er om måten de krangler på
Internasjonale studier har vist at det ofte er lite samsvar mellom hvordan personer oppfatter seg selv og hvordan de blir oppfattet av andre (De Los Reyes & Kazdin, 2005; De Los Reyes et al., 2019). Studier viser også at personer har en tendens til å vurdere seg selv mer positivt enn hvordan de blir vurdert av andre, og til å vurdere andre mer negativt enn hvordan de vurderer seg selv (Kwan et al., 2004; Taylor & Brown, 1994). Graden av samsvar mellom personer er også vist å være spesielt lav når det gjelder oppfatningen av negative hendelser, som for eksempel hvordan par oppfatter konflikter i relasjonen (Simpson & Christensen, 2005).

Det er imidlertid mangel på studier som har undersøkt graden av (u)enighet mellom foreldre når det gjelder deres konfliktatferd. Basert på den eksisterende litteraturen presentert over, er det likevel grunn til å tro at graden av enighet i foreldres forståelse av hverandres konfliktatferd vil være relativt lav, og kanskje særlig når konfliktnivået er høyt. For eksempel kan den ene forelderen tenkes å rapportere at den andre ofte involverer barna i konfliktene, mens den andre forelderen selv rapporterer å sjelden involvere barna. Slike forskjeller i oppfatning kan i seg selv bidra til å forsterke konflikten og gjøre det vanskelig å finne felles løsninger. Det er derfor behov for kunnskap om hvor

(u)enige foreldre er om måten de krangler på, og særlig i en norsk kontekst. Det er også behov for mer kunnskap om hvorvidt foreldre er mest uenige om mødres eller fedres konfliktatferd, da ingen studier, så langt vi vet, belyser dette.

I henhold til familiesystemisk teori (Kitzmann, 2000; Minuchin, 1974) kan mangelen på en felles virkelighetsforståelse være ekstra fremtredende hos foreldre i konfliktfylte forhold, eller hos foreldre som har gått gjennom et samlivsbrudd. For eksempel kan det tenkes at foreldre som bor fra hverandre kan oppleve hverandre i et mer negativt lys fordi de har vært gjennom et samlivsbrudd hvor både praktiske og emosjonelle endringer og utfordringer, samt mindre fysisk kontakt kan ha bidratt til vonde følelser, økt distanse og misforståelser. Foreldre som ikke bor sammen, vil dermed kunne oppleve å stå lengre fra hverandre i sin forståelse av hverandres konfliktatferd enn foreldre som bor sammen.

Disse antakelsene er i tråd med forskning som viser at samsvaret mellom hvordan man oppfatter seg selv og hvordan man blir oppfattet av andre synker i takt med hvor liten tid man tilbringer sammen og hvor godt man kjenner hverandre (Connolly et al., 2007; Funder, 2012). Forskningslitteraturen på dette feltet er imidlertid mangelfull, og vi trenger derfor mer kunnskap om hvorvidt graden av enighet mellom hvordan foreldre oppfatter seg selv og hvordan de oppfattes av den andre forelderen er lik eller forskjellig for foreldre som bor sammen kontra fra hverandre.

Kunnskap om hvor langt foreldrene står fra hverandre i sin oppfatning av hverandre kan være avgjørende for hvordan terapeuter vurderer familien og konfliktene. Denne typen kunnskap kan blant annet gi terapeuter et nyttig utgangspunkt for å hjelpe og støtte foreldre i å skape en felles virkelighetsforståelse. Slik kunnskap er også viktig fordi mangel på samsvar mellom foreldrene i seg selv kan bidra til å forverre konflikter dem imellom og dermed ha en negativ innvirkning på både foreldrenes og barnas trivsel (McCauley et al., 2021).

I den første delen av notatet undersøker vi følgende problemstillinger:

1. *Samsvar mellom foreldre:* I hvilken grad er det samsvar mellom hvordan foreldre oppfatter seg selv og hvordan de oppfattes av den andre forelderen på de tre konfliktstrategiene unnvikende atferd, involvering av barn og verbal aggresjon. Vi skiller her også mellom om det rapporteres om mødre og fedre.
2. *Samsvar mellom foreldre som bor sammen og foreldre som bor hver for seg:* Er det forskjell i graden av samsvar for foreldre som bor sammen og foreldre som bor hver for seg?
3. *Foreldres konfliktatferd og terapeuts vurdering av konfliktnivået:* Hvordan henger foreldrenes vurdering av hverandres konfliktatferd sammen med terapeutenes vurdering av foreldrekonflikten?

Del 2 – Barns reaksjoner på foreldrekonflikt

Formålet med del 2 av dette notatet er å få mer kunnskap om hvordan barn reagerer på foreldrekonflikt. Forskningslitteraturen har vist at foreldrekonflikter kan ha en negativ påvirkning på barns trivsel, livskvalitet og psykiske helse (Harold & Sellers, 2018; van Eldik et al., 2020). De fleste av disse studiene har primært belyst hvor hyppig og intenst foreldrene krangler, mens det finnes få

studier som har undersøkt hvordan *måten* foreldre krangler på henger sammen med barns reaksjoner på foreldrekonflikt.

Som overordnet teoretisk rammeverk for denne delen benytter vi den integrerte modellen til Harold and Sellers (2018). Denne modellen beskriver hvordan foreldrekonflikt kan påvirke barn negativt på en direkte måte, gjennom eksponering for selve konfliktene, men også på mer indirekte måter. For eksempel kan foreldrekonflikter, i kraft av å være emosjonelt utmattende, gå utover mødre og fedres foreldreegenskaper samt deres evne og kapasitet til å møte barnas følelser og behov på en tilstrekkelig måte. Dette kan i sin tur ha negative implikasjoner for barnas trivsel.

Den teoretiske modellen Emotional Security Theory (EST) av Davies og Cummings (1994) beskriver en annen indirekte måte som foreldrekonflikt kan påvirke barns trivsel og psykiske helse på - gjennom *måten* barn prosesserer og reagerer på foreldrekonflikter. Modellen beskriver hvordan destruktive foreldrekonflikter kan true barns følelse av trygghet og stabilitet i hjemmet. I henhold til teorien vil barn som opplever utrygghet i familien kunne reagere på ulike måter; emosjonelt, atferdsmessig, og kognitivt, i forsøk på å gjenopprette trygghet og stabilitet.

Emosjonelle reaksjoner kan innebære følelser som tristhet, frykt og sinne. Atferdsmessige reaksjoner kan komme til uttrykk ved at barnet enten involverer seg i foreldrekonflikten, eller forsøker å unngå eller trekke seg unna konflikten. Kognitive reaksjoner, eller tankeprosesser, omfatter barns indre representasjoner om foreldrekonfliktene, inkludert vurderinger og forventninger rundt hvilken betydning konfliktene vil kunne ha for dem selv og familien i tiden fremover. Disse tankeprosessene kan komme til uttrykk i form av skyldfølelse hos barnet eller bekymringer for familiens fremtid. Samtlige av disse reaksjonene er i sin tur vist å kunne ha betydning for barns trivsel og psykiske helse (Cummings et al., 2003; O'Brien et al., 1997; Rhoades, 2008).

Det er få studier som har undersøkt sammenhenger mellom hvordan barn reagerer på foreldrekonflikt og måten foreldre krangler på. De få studiene som har sett på dette, viser at destruktive konfliktstrategier hos foreldre, som å involvere barn i konflikt eller utvise aggresjon, er knyttet til negative emosjonelle responser hos barn, som tristhet, sinne og bekymring (Crockenberg & Forgays, 1996; Grych, 1998; Shelton & Harold, 2008; Wild & Richards, 2003). Flesteparten av disse studiene har imidlertid kun benyttet seg av foreldrenes rapport om barnas reaksjoner. Dette kan gi et skjevt bilde av hvordan ting henger sammen ettersom det ofte er mangel på samsvar mellom foreldres oppfattelse av hvordan barn reagerer og hvordan barna selv rapporterer om sine reaksjoner (Holt, Sand Helland, et al., 2021). Det er derfor viktig å inkludere barnas egne perspektiver i forskningen på dette feltet.

Flesteparten av studiene har også primært undersøkt sammenhenger blant familier hvor foreldrene bor sammen, og vi vet derfor lite om sammenhengene blant familier der foreldrene ikke bor sammen. For eksempel er det spekulert i at barn i familier som har gått gjennom et konfliktfylt brudd opplever skyldfølelse og/eller synes synd på foreldrene, og derfor kan reagere sterkere på foreldres konflikt sammenlignet med barn i familier hvor foreldre bor sammen (Mahrer et al., 2018).

Det er også forskning som viser at samme type konfliktatferd hos ulike omsorgspersoner (for eksempel hos mødre kontra fedre) kan fremkalle ulike reaksjoner hos barn (Dunn et al., 2005). Det er derfor viktig å undersøke hvordan både familieform (om foreldre bor sammen eller ikke) og foreldrenes kjønn har sammenheng med barns reaksjoner på foreldrekonflikt.

I den andre delen av notatet undersøker vi følgende problemstillinger:

1. *Barns reaksjoner på at foreldre krangler:* Har barna like sterke reaksjoner når foreldre krangler i familier hvor foreldre bor sammen, som i familier der foreldre bor hver for seg?
2. *Sammenheng mellom barns reaksjoner og måten foreldre krangler på:* Hvordan reagerer barn på mødres og fedres ulike konfliktstrategier? Vi undersøker dette både i familier der foreldre bor sammen og der de bor hver for seg.

Metode

Vi benyttet data fra FamilieForSK-studien for å besvare forskningsspørsmålene i notatet.

FamilieForSK består av spørreskjemadata fra totalt seks runder med innsamling fra om lag 2700 familier som har vært i kontakt med familieverntjenesten. Foreldrene ble rekruttert til studien i forbindelse med at de var i kontakt med ett av totalt 37 familievernkontor i perioden mellom desember 2017 og august 2019. I alt samtykket foreldre fra over 2700 familier til å være med i studien ved å fylle ut et elektronisk samtykkeskjema ved familievernkontoret. Av disse fylte foreldre fra i overkant av 2100 familier ut et elektronisk spørreskjema rett etter rekruttering (t1). Foreldrene har siden fått tilsendt et elektronisk spørreskjema på epost (eller SMS) i totalt seks omganger frem til vinteren 2022.

Utvalget av foreldre antas å være mer sårbart på en rekke sosioøkonomiske indikatorer samt ha høyere grad av utfordringer i samlivet og foreldreskapet ved rekrutteringstidspunktet enn foreldre i den øvrige populasjonen. Utvalget kan derfor ikke anses å være representativt for foreldrepar i den norske befolkningen i sin helhet. For eksempel er det en lavere andel av foreldrene i utvalget som ved rekrutteringstidspunktet rapporterte å arbeide heltid (71,6%) sammenlignet med foreldre i befolkningen som helhet (80% eller mer; Statistisk Sentralbyrå, 2024). Det var også en større andel av foreldrene i utvalget (12%) som ved rekrutteringstidspunktet svarte at de hadde hatt kontakt med barnevernstjenesten i løpet av de siste seks månedene, sammenlignet med rundt 4% av barn i befolkningen som hadde slik kontakt i 2019 (Statistisk Sentralbyrå, 2021).

Samtidig er utvalget trolig mer sammenlignbart med brukerne av familieverntjenesten. For eksempel var det 71,6% av foreldrene som ved rekrutteringstidspunktet rapporterte at de var i heltidslønnet arbeid, noe som stemmer godt overens med andelen blant brukerne av familieverntjenesten i 2018, der 70,6% jobbet fulltid (tall fra Barne-, Ungdoms- og Familiedirektoratet, nærmere beskrevet i Holt, Helland, et al., 2021).

For dette notatet benyttet vi data fra den første datainnsamlingsrunden. I del 1 består utvalget av foreldre ($n = 1982$, totalt 991 foreldrepar) og meklere/terapeuter ved familieverntjenesten ($n = 1953$). Blant de 991 foreldreparene bodde 46 % sammen, mens 54 % bodde fra hverandre. Gjennomsnittlig alder for mødre og fedre var henholdsvis 36,99 (standardavvik = 6,93) og 40,20 år (standardavvik = 7,51), og foreldrepar som bodde sammen hadde i snitt 2,15 barn mens foreldrepar som ikke bodde sammen i snitt hadde 1,92 barn. I del 2 består utvalget av 568 familietriader (mor, far og barn), og gjennomsnittsalder på barna var 10,4 år.

Mål

Foreldres konfliktstrategier. Vi benyttet et velkjent mål på konfliktatferd: The Conflicts and Problem Solving Scale (CPS; Kerig, 1996) for å undersøke de tre konfliktstrategiene unnvikende atferd, involvering av barn og verbal aggresjon. Hver av de tre konfliktstrategiene var representert

med tre utsagn, hvor foreldrene rapporterte både hvor ofte de selv og den andre forelder utviste disse konfliktstrategiene på en skala fra 0 (*aldri*) til 3 (*ofte*). *Unnvikende atferd* representerer konfliktatferd som innebærer at man trekker seg unna, føyer seg, eller unngår å si meningen sin. *Involvering av barn* representerer konfliktatferd der man eksponerer barnet for, eller forsøker å dra barnet inn i konflikten. *Verbal aggresjon* representerer konfliktatferd som kjennetegnes av utskjelling eller grov ordbruk. Samtlige av de tre konfliktstrategiene (både egen- og andrerapportert) hadde akseptabel reliabilitet i form av Cronbach's alpha (dvs., $\alpha > 0,70$), noe som betyr at utsagnene for hver strategi mer eller mindre måler det samme fenomenet.

Meklers vurdering av konfliktnivå mellom foreldre. Meklers vurdering av konflikt mellom foreldrene ble målt ved bruk av ett enkelt utsagn: «*Vurder påstanden: Kommunikasjonen mellom partene er preget av konflikt*», med svarkategorier fra 1 (*stemmer overhodet ikke*) til 7 (*stemmer fullstendig*).

Barns reaksjoner på foreldrekonflikt. Barns reaksjoner på foreldrekonflikt ble målt med en omarbeidet versjon av instrumentet The Security in The Interparental Subsystem Scale (SIS; Davies et al., 2002). Denne omarbeidede versjonen har tidligere blitt validert i en norsk kontekst (Holt et al., 2020). Barna ble spurt om hvordan de vanligvis reagerer når foreldrene krangler, hvor de kunne besvare hvorvidt de hadde emosjonelle (engstelse, tristhet, sinne), atferdsmessige (involvering i konflikt eller unngåelse av konflikt) eller kognitive responser (skyldfølelse eller bekymring for familiens fremtid) med svaralternativer fra 0 (*stemmer ikke*) til 3 (*stemmer helt*). Vi laget gjennomsnittsskårer for hver av de fem reaksjonsformene; emosjonelle reaksjoner, involveringsreaksjoner, unngåelsesreaksjoner, skyldfølelse og bekymring for familiens fremtid, og samtlige av disse hadde god reliabilitet i form av Cronbach's alpha ($\sim 0,80$).

Statistiske Analyser

Del 1: For å undersøke i hvilken grad det var samsvar mellom hvordan foreldre oppfattet seg selv og hvordan de ble oppfattet av den andre forelder, beregnet vi først gjennomsnittet på de ulike konfliktstrategiene, både for foreldres selvrapport og rapport om den andre forelder. Deretter benyttet vi t-tester for å undersøke hvorvidt det var statistiske signifikante forskjeller i gjennomsnittet mellom foreldres selvrapport og den andre forelderens rapport. Vi beregnet så gjennomsnittet for selvrapport og den andre forelderens rapport på de tre konfliktstrategiene for henholdsvis mødre og fedre, og benyttet også her t-tester for å undersøke eventuelle kjønnsforskjeller. T-tester ble også brukt for å undersøke om det var forskjeller i graden av samsvar mellom foreldrepar som henholdsvis bodde sammen og fra hverandre, hvor forskjeller ble representert i form av Cohen's *d* effektstørrelse. Cohens *d* effektstørrelse på rundt 0,2 betyr små forskjeller, en *d* på 0,5 betyr middels forskjeller, og en *d* på 0,8 eller mer betyr store forskjeller.

I tillegg lagde vi egne variabler som representerte graden av (u)enighet mellom foreldrene, det vil si, forskjellen mellom selv-rapport og den andre forelderens rapport. Dette ble gjort både for rapportering om mødres og fedres konfliktstrategier. Variablene representerer den biten av den andre forelderens rapportering som er unikt forskjellig (dvs., ikke overlapper med) den første forelderens selvrapportering. Disse variablene fungerer som renere mål på hvor uenige foreldrene er, sammenlignet med mål hvor man lager en differanseskåre mellom foreldres selvrapport og den andre forelderens rapport. Disse variablene, sammen med foreldrenes selv-rapport, ble videre brukt i regresjonsanalyser for å undersøke hvordan foreldrenes konfliktstrategier hang sammen med terapeutenes vurdering av foreldrekonflikten. I analysene undersøkte vi også om sammenhengene

var like eller ulike for henholdsvis foreldrepar som bodde sammen og foreldrepar som ikke bodde sammen ved bruk av Wald-test.

Del 2: Vi benyttet t-tester for å undersøke om det var forskjeller i gjennomsnittet på barnas ulike reaksjonsformer mellom barn i familier hvor foreldrene bodde sammen og der foreldrene bodde fra hverandre. Deretter benyttet vi regresjonsanalyser for å undersøke sammenhengen mellom barns ulike reaksjonsformer og de ulike konfliktstrategiene hos mødre og fedre. I disse analysene inkluderte vi både foreldrenes selvrappport og variablene som representerte graden av (u)enighet mellom foreldrenes rapportering. Vi undersøkte også om sammenhengene var like eller ulike avhengig av om foreldrene bodde sammen eller hver for seg, ved bruk av Wald test. I alle analysene kontrollerte vi for både kjønn og alder på barna.

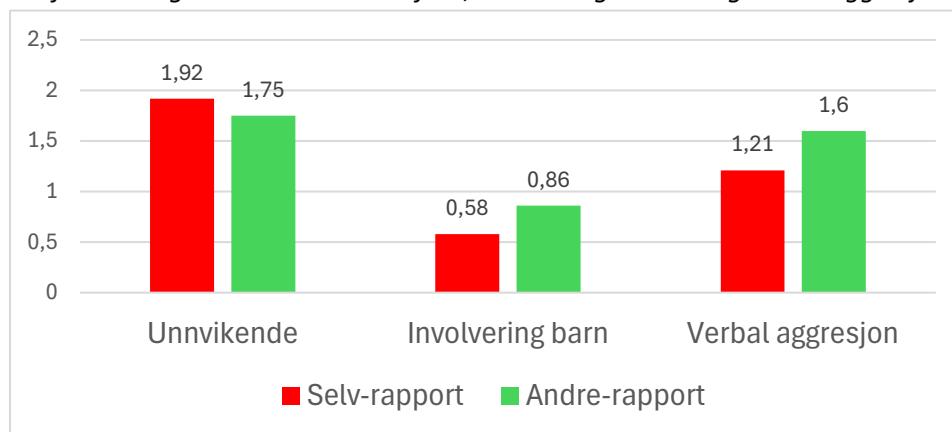
Resultater, Del 1

Hovedfunn 1: Foreldre vurderer seg selv mindre negativt enn de vurderes av den andre forelderens. Uenigheten er størst om fedrenes konfliktatferd

Figur 1 viser forskjellene mellom hvordan foreldrene vurderer seg selv (røde stolper) og hvordan de vurderes av den andre forelderens (grønne stolper) på de tre konfliktstrategiene: unnvikende atferd, involvering av barn og verbal aggresjon. Stolpene representerer gjennomsnittsskårene for henholdsvis foreldrenes selv-rappport og den andre forelderens rapport.

Figur 1

Oversikt over forskjeller (i gjennomsnittsnivåer) mellom hvordan foreldre oppfatter seg selv (selv-rappport i rødt) og hvordan de oppfattes av den andre forelderens (andre-rappport i grønt) på de tre konfliktstrategiene: unnvikende atferd, involvering av barn og verbal aggresjon

Som figuren viser, vurderer generelt sett foreldrene seg selv mindre negativt enn de vurderes av den andre forelderens. Mer spesifikt vurderer de seg selv som lavere på de destruktive konfliktstrategiene involvering av barn og verbal aggresjon, sammenlignet med hvordan de blir vurdert av den andre forelderens. Samtidig vurderer de seg høyere på den unnvikende konfliktstrategien. Forskjellene i selv- og andrerappport er størst for verbal aggresjon, deretter for involvering av barn, og minst for unnvikende konfliktatferd. Alle forskjellene er statistisk signifikante.

Det er litt ulike syn i litteraturen på hvorvidt det å være unnvikende i konflikt (det vil si å føye seg, unngå å si meningene sine når man krangler) kan anses som destruktiv atferd i konflikter eller ikke (van Eldik et al., 2020). På den ene siden kan det å føye seg og unngå å si noe være hensiktsmessig i

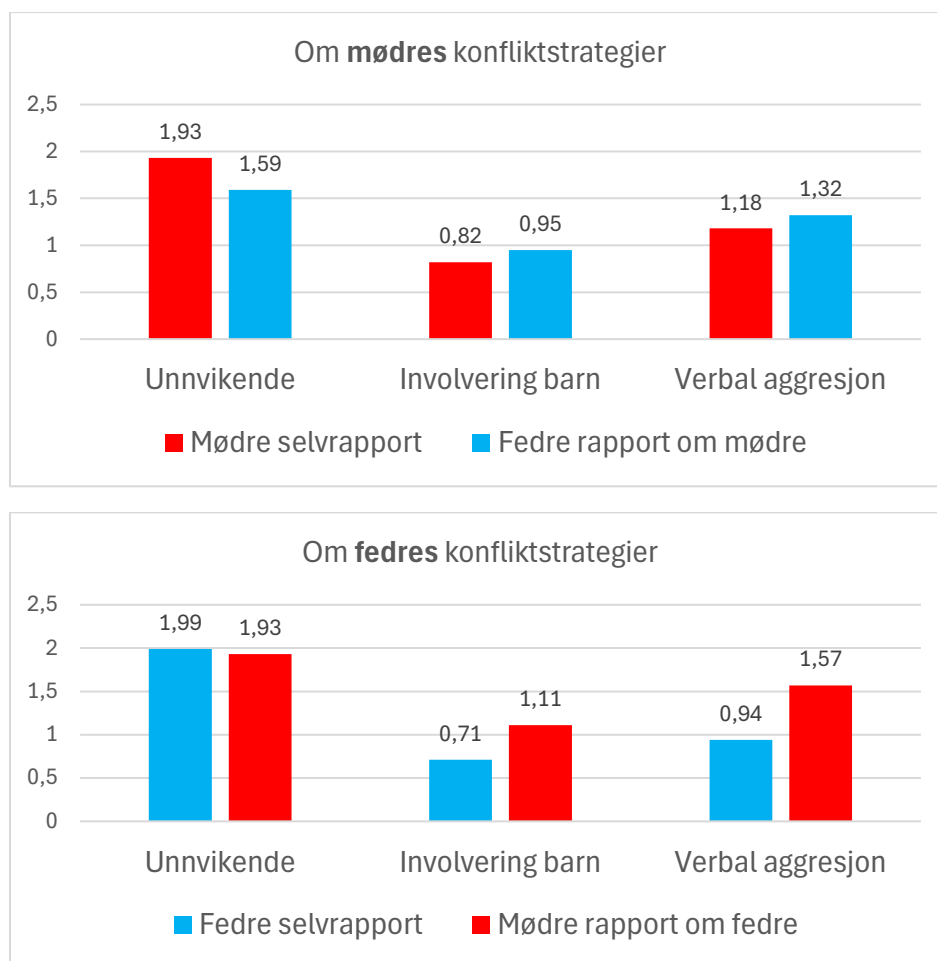
noen situasjoner for å bidra til at konflikten ikke eskalerer. På den andre siden kan det å føye seg for ofte bidra til at konflikten vedvarer over tid eller til misnøye i foreldrerelasjonen, fordi den som føyer seg ikke får uttrykt sine meninger eller behov.

Det er derfor vanskelig å vite om foreldrene vurderer seg selv høyere på unnvikende konfliktatferd (kontra hvordan de blir vurdert av den andre forelderen) fordi de ser det som en hensiktsmessig og positiv strategi å være unnvikende, eller om de ser det som en uheldig strategi fordi de ikke tør å uttrykke egne meninger. Det kan også være utfordrende for foreldre å vite i hvor stor grad den andre forelderen føyer seg eller unngår å si ting under konflikter fordi den unnvikende strategien kan være lite synlig utad.

Når det gjelder kjønnsforskjeller, viser Figur 2 den samme overordnede tendensen som Figur 1, at både mødre og fedre vurderer seg selv mindre negativt enn de vurderes av den andre forelderen. Stolpene i den øverste delen av figuren representerer forskjeller i gjennomsnittsskårene for mødres selvrapport og fedres rapport om mødre, mens stolpene i den nederste delen av figuren viser forskjeller i gjennomsnittsskårene for fedres selvrapport og mødres rapport om fedre.

Figur 2

Oversikt over forskjeller (i gjennomsnittsnivåer) mellom foreldres selv-rapport og den andre forelderens andre-rapport for henholdsvis mødre og fedre på de tre konfliktstrategiene: unnvikende atferd, involvering av barn og verbal aggresjon

Figur 2 viser videre at det særlig er uenighet mellom foreldrene når det gjelder fedrenes konfliktatferd. Det vil si, mangelen på samsvar mellom fedrenes selvrappport og mødrenes rapport om fedrene er vesentlig større enn mangelen på samsvar mellom mødrenes selvrappport og fedrenes rapport om mødrene. Mødrene vurderer fedrenes konfliktatferd mye mer negativt enn fedrene vurderer seg selv. Her er det vanskelig å avgjøre om det er mødrene som overdriver fedrenes konfliktatferd, eller om fedrene undervurderer sin atferd.

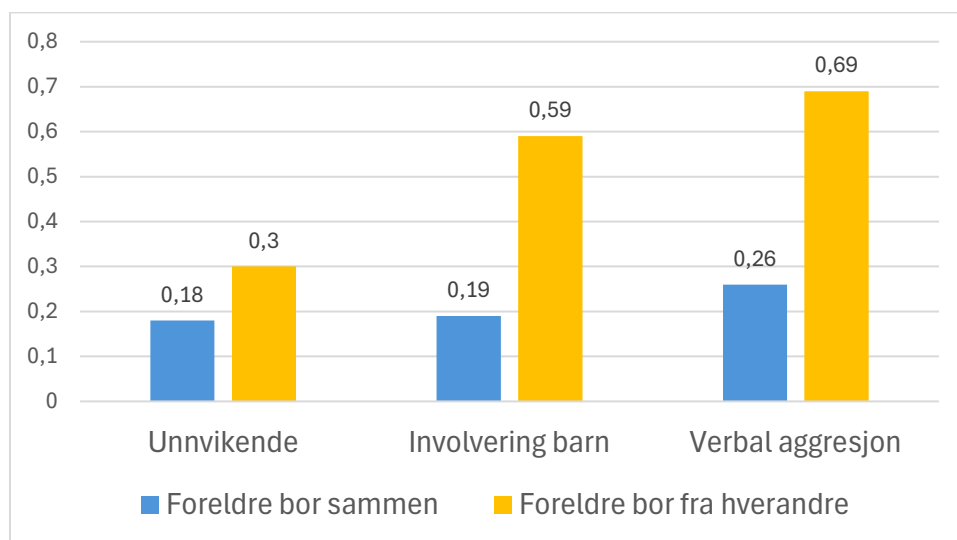
Det er viktig for terapeuter å være klar over at foreldrene vurderer seg selv mer positivt enn de blir vurdert av den andre forelder, spesielt fordi disse forskjellene i seg selv kan være en kilde til konflikt. Terapeutene kan ha en viktig rolle i at de kan utforske og anerkjenne disse forskjellene. De kan også hjelpe foreldre til å forstå hvordan foreldrenes vurdering kan påvirke partnerens atferd og også skape konflikt. Kjønnforskjeller bør også tas i betraktning, da disse forskjellene kan påvirke hvordan foreldrene kommuniserer og oppfatter hverandres atferd, noe som kan forsterke konfliktnivået i familien.

Hovedfunn 2: Foreldre som bor fra hverandre er mer uenige om hvordan de krangler enn foreldre som bor sammen.

I Figur 3 ser vi at det er vesentlig mer uenighet om hvordan foreldrene krangler blant de som bor fra hverandre (gule stolper), sammenlignet med de som bor sammen (blå stolper). Tallene i denne figuren refererer til forskjellen mellom foreldrenes selv- og andre-rapport (dvs., mangel på samsvar), gjengitt i Cohens d effektstørrelse.

Figur 3

Forskjeller mellom foreldres selvrappport og den andre forelderens rapport (i Cohens d effektstørrelser) for henholdsvis foreldrepar som bor sammen (blå stolper) og foreldrepar som bor hver for seg (gule stolper).

For konfliktstrategiene involvering av barn og verbal aggresjon viser figur 3 at uenigheten er mer enn dobbelt så stor blant foreldreparene som bor fra hverandre. Man ser at for de som bor fra hverandre, er Cohens d 0,59 for involvering av barn og 0,69 for verbal aggresjon, noe som indikerer moderate til relativt store forskjeller mellom selv- og andre rapport. For foreldre som bor sammen, ser man at disse forskjellene er mye mindre (henholdsvis Cohens d på 0,19 og 0,26).

En mulig forklaring på at foreldre som bor hver for seg er mer uenige om måten de krangler på, kan være at de har mindre daglig kontakt og tilbringer mindre tid sammen, sammenlignet med foreldre som bor sammen (Connolly et al., 2007). For foreldre som bor hver for seg, kan det også tenkes at de fortsatt har vonde følelser for hverandre, eller at de er i en «aktiv» konflikt i forbindelse med et brudd. Dette kan gjøre dem mer tilbøyelige til å overdrive eller se hverandres konfliktatferd i et mer negativt lys.

Det kan også være at deres ulike virkelighetsoppfatninger og deres ulike syn på hverandres (konflikt)atferd var en viktig grunn til at de gikk fra hverandre. Den høye graden av uenighet dem imellom kan derfor både være et resultat av lite kontakt, men også reflektere ulike oppfatninger om hverandre som var til stede forut for bruddet.

Terapeuter bør være oppmerksomme på denne økte uenigheten blant foreldre som har gått fra hverandre, da den kan forverre foreldrekonfliktene. Det er viktig for terapeuter å utforske hvordan mangel på daglig kontakt og fortsatt emosjonell konflikt kan føre til en mistolkning av den andres atferd. Terapeuter bør hjelpe foreldrene med å kommunisere bedre, med særlig fokus på å anerkjenne og forstå de ulike oppfatningene foreldrene har om hverandres konfliktstrategier. Det kan også være nyttig å hjelpe foreldrene til å reflektere over om deres uenigheter stammer fra dypere ubearbeidede følelser knyttet til bruddet, og hvordan disse følelsene påvirker dem i dag.

Hovedfunn 3: Terapeuter vurderer foreldrekonflikten som mer alvorlig jo mer uenige foreldre er om hvordan de krangler

Tabell 1 viser hvordan foreldrenes konfliktstrategier og graden av uenighet mellom dem henger sammen med hvordan terapeutene vurderer konfliktnivået. Sammenhengene som er markert med tykk skrift og stjerne(r) er statistisk signifikante.

Tabell 1

Sammenheng mellom foreldrenes selvrapporterte konfliktstrategier samt grad av samsvar mellom foreldres selv-rapport og den andre forelderens rapport, og terapeuters vurdering av konfliktnivået.

Foreldres konfliktstrategier	Terapeutens vurdering av konfliktnivå
	β (SE)
Unnvikende atferd	
Mødre selvrappport	-0,10 (0,12)
Fedre selvrappport	-0,09 (0,12)
Uenighet om mødres unnvikelse	-0,40** (0,13)
Uenighet om fedres unnvikelse	-0,26 (0,15)
Involvering av barn	
Mødre selvrappport	0,10 (0,09)
Fedre selvrappport	-0,01 (0,09)
Uenighet om mødres involvering av barn	0,29** (0,06)
Uenighet om fedres involvering av barn	0,19* (0,06)
Verbal aggresjon	
Mødre selvrappport	0,13 (0,09)
Fedre selvrappport	0,10 (0,09)
Uenighet om mødres verbale aggresjon	0,17* (0,07)
Uenighet om fedres verbale aggresjon	0,33** (0,07)

Note. β = standarisert regresjonskoeffisient, SE = Standard error, * = statistisk signifikansnivå på 0,05, ** = statistisk signifikans på 0,01 nivå.

Som man kan se i tabell 1, har ikke foreldrenes selvrapporterte konfliktstrategier noen sammenheng med terapeutenes vurdering av konfliktnivået. Dette var litt overraskende. Derimot har graden av uenighet mellom foreldrene om hvordan de krangler betydning for terapeutenes vurdering. Det vil si at jo større uenighet i foreldrenes oppfatninger av hverandres konfliktstrategier, desto høyere vurderer terapeuten konfliktnivået. Dette gjelder både når foreldrene er uenige om mødrenes konfliktatferd og når de er uenige om fedrenes konfliktatferd, med unntak av uenighet om fedrenes unnvikende konfliktatferd.

I flere studier argumenteres det for at høy grad av uenighet reflekterer en avstand mellom personers virkelighetsoppfatning, det vil si, i hvor stor grad de lever i ulike eller parallelle «realiteter» (de Haan et al., 2018; Funder, 1980). I lys av dette kan resultatene tolkes som at høyere grad av uenighet mellom foreldre om hvordan man krangler kan være en indikasjon på et høyt konfliktnivå i seg selv, og at foreldrene dermed kan sies å leve i ulike realiteter. Jo mer foreldrene er uenige om konflikten og hvordan denne utspiller seg, desto mer kan konflikten oppleves som opphetet av de rundt. Det kan også være at en uenighet om hvordan foreldrene krangler ofte blir mer eksplisitt uttalt og synliggjort når familiene besøker familievernkontoret, fordi dette ofte er et fokus i samtalen.

Uenighet mellom foreldre kan lett forsterkes. Terapeuten har en sentral rolle i å jobbe mot å bringe foreldrene nærmere hverandre og skape felles forståelse av konflikten. Dette kan i sin tur bidra til at konfliktnivået dempes. Samtidig er det også viktig at terapeuten tar hensyn til og anerkjenner foreldrenes egen oppfatning av konflikten, ikke bare hvordan uenighetene utspiller seg i terapirommet. Da kan foreldrene få en opplevelse av at deres perspektiv blir tatt på alvor, og at deres erfaringer blir sett på som betydningsfulle.

Resultater, Del 2

Hovedfunn 1: Barn reagerer like sterkt på krangling mellom foreldrene, uansett om foreldrene bor sammen eller hver for seg.

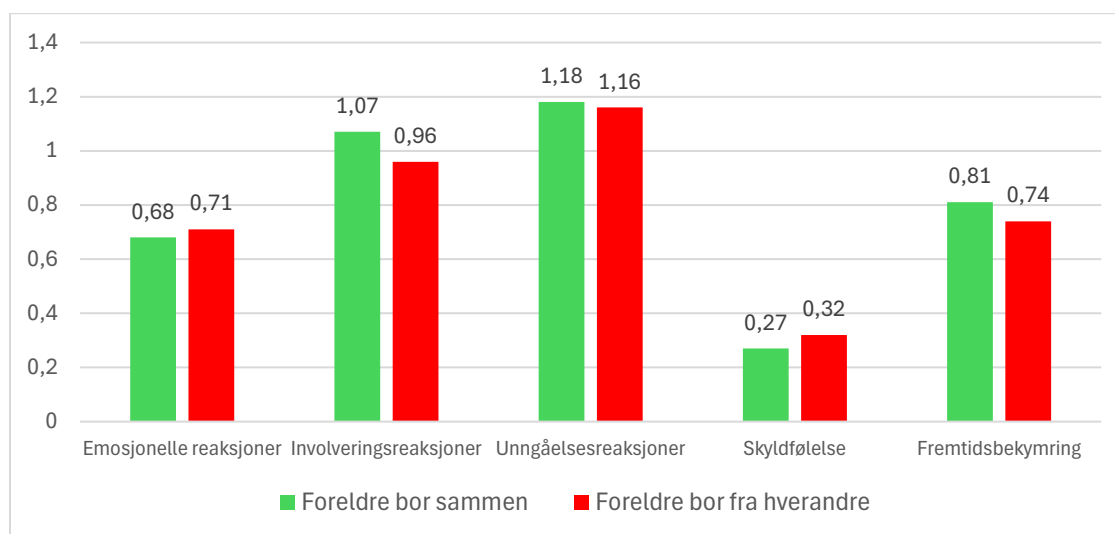
I figur 4 kan man se det gjennomsnittlige nivået av barnas ulike reaksjonsformer (henholdsvis emosjonelle reaksjoner, involvering, unngåelse, skyldfølelse og fremtidsbekymringer) i familier der foreldrene bor sammen og der de bor hver for seg.

Resultatene viser at det ikke er noen forskjell mellom gruppene - barn reagerer like sterkt på foreldrekonflikter, og opplever konflikten som like stressende og forstyrrende, uavhengig av om foreldrene bor sammen eller ikke. Med andre ord, barn som er vitne til konflikter kan få sterke emosjonelle, atferdsmessige og kognitive reaksjoner, både der foreldre bor sammen og der de bor hver for seg.

Dette er viktig kunnskap, ettersom det er få studier som har undersøkt sammenhengen mellom barns reaksjoner og måten foreldre krangler på, samtidig som de inkluderer barnas egne perspektiver og ser på forskjeller mellom barn i hjem hvor foreldre bor sammen, og der foreldre bor fra hverandre.

Figur 4

Barnas reaksjonsnivåer (i gjennomsnitt) i familier hvor foreldre bor sammen (grønne stolper) og der de bor hver for seg (røde stolper)

Resultatene understreker behovet for at familieverntjenesten retter innsatsen mot å redusere konfliktnivået i alle familier, uavhengig av foreldrenes samlivsstatus. Vi vet fra litteraturen at destruktive foreldrekonflikter har stor påvirkning på barn (Crockenberg & Forgays, 1996; Grych, 1998; Shelton & Harold, 2008; Wild & Richards, 2003), og derfor er det viktig for familieverntjenesten å iverksette tidlige tiltak når konfliktnivået mellom foreldrene er høyt. Dette kan inkludere konfliktdempende tiltak, foreldrestøtte og rådgivning som kan bidra til å redusere konfliktnivået før det får alvorlige konsekvenser for barna.

Ettersom barn reagerer på foreldrenes konflikt uavhengig av om foreldrene bor sammen eller ikke, er det viktig at familieverntjenesten møter hver familie med en individuell tilnærming. Terapeuter bør vurdere den spesifikke konfliktsituasjonen mellom foreldrene og finne løsninger som er skreddersydd den enkelte familie.

Hovedfunn 2: Barn reagerer sterkere når de blir dratt inn i konflikten mellom foreldrene

I tabell 2 vises hvordan foreldrenes selvrapporterte konfliktstrategier og graden av uenighet mellom dem henger sammen med barnas ulike reaksjonsformer. Sammenhengene som er markert med tykk skrift og stjerne(r) er statistisk signifikante.

Det er særlig to forhold som er verdt å merke seg i tabell 2. For det første ser vi at foreldrenes konfliktstrategi *involvering av barn i konflikt* har den sterkeste sammenhengen med barnas reaksjoner. For eksempel viser det seg at jo mer mødre rapporterer å involvere barna i konflikten, desto sterkere emosjonelle reaksjoner og bekymringer for fremtiden rapporterer barna.

For det andre er det i hovedsak graden av uenighet mellom foreldre om hvorvidt barna involveres i konflikten som har sammenheng med barnas reaksjoner, og dette gjelder særlig uenighet om fars *involvering av barna i konflikt*. Det vil si, jo større uenighet det er mellom fedres oppfattelse av om de involverer barna i konflikten og mødres oppfattelse av fedres involvering av barna, desto sterkere

emosjonelle reaksjoner (mer tristhet og sinne), unngåelsesreaksjoner og kognitive reaksjoner (sterkere skyldfølelse og mer fremtidsbekymring) har barna.

Tabell 2

Sammenheng mellom foreldrenes selvrapporterte konfliktstrategier samt grad av uenighet mellom foreldres selv-rapport og den andre forelderens rapport, og barnas reaksjoner på foreldrekonflikt

Foreldres Konfliktstrategier	Barns emosjonelle reaksjoner	Barns Involvering- reaksjoner	Barns Unngåelses- reaksjoner	Barns skyldfølelse	Barns bekymring
	β (SE)	β (SE)	β (SE)	β (SE)	β (SE)
Unnvikende					
Mor selvrappport	0,09 (0,10)	-0,05 (0,10)	0,02 (0,11)	0,03 (0,10)	0,13 (0,10)
Far selvrappport	0,01 (0,11)	0,12 (0,10)	0,13 (0,10)	0,02 (0,10)	0,05 (0,11)
Uenighet om mor	-0,02 (0,11)	0,23* (0,11)	-0,02 (0,11)	-0,17 (0,11)	-0,12 (0,11)
Uenighet om far	0,01 (0,13)	0,02 (0,13)	-0,17 (0,13)	-0,15 (0,13)	-0,04 (0,13)
Involvering av barn					
Mor selvrappport	0,17* (0,08)	0,07 (0,08)	0,01 (0,08)	0,09 (0,08)	0,18* (0,08)
Far selvrappport	-0,05 (0,08)	-0,12 (0,06)	-0,01 (0,08)	-0,01 (0,08)	-0,02 (0,08)
Uenighet om mor	0,01 (0,06)	-0,13* (0,06)	-0,02 (0,05)	0,10 (0,06)	0,08 (0,06)
Uenighet om far	0,20** (0,06)	0,06 (0,06)	0,17* (0,06)	0,14* (0,06)	0,15* (0,06)
Verbal Aggresjon					
Mor selvrappport	0,11 (0,08)	0,07 (0,08)	0,05 (0,08)	0,02 (0,08)	0,03 (0,08)
Far selvrappport	-0,01 (0,08)	-0,12 (0,09)	-0,05 (0,09)	0,03 (0,07)	0,13 (0,08)
Uenighet om mor	-0,12 (0,07)	-0,13 (0,06)	-0,13 (0,07)	0,04 (0,07)	0,01 (0,07)
Uenighet om far	0,08 (0,07)	0,01 (0,07)	0,05 (0,07)	0,08 (0,07)	0,08 (0,06)

Note. β = standardisert regresjonskoeffisient, SE = Standard error, * = statistisk signifikansnivå på 0,05, ** = statistisk signifikans på 0,01 nivå.

Funnene understreker viktigheten av å unngå at barn blir involvert i foreldrenes konflikter, ettersom dette har en sterk sammenheng med barns emosjonelle, atferdsmessige og kognitive reaksjoner. Terapeuter bør veilede foreldrene til å være bevisste på hvordan deres konfliktstrategier, spesielt involvering av barn i konfliktene, kan påvirke barnas trivsel. Våre funn viser også viktigheten av at man ikke bare spør foreldre om sin egen konfliktatferd, men at man også undersøker graden av (u)enighet mellom foreldrene. Kunnskap om hvorvidt foreldre er uenige kan gi terapeuter verdifull informasjon om kvaliteten på familiens fungering. Denne kunnskapen er også nyttig i forebyggingsøyemed fordi den kan brukes til å identifisere hvilke familier som har behov for hjelp i en tidlig fase (Moens et al., 2018).

Terapeuter bør også være oppmerksomme på at uenigheten kan reflektere dypere, uuttalte problemer som dårlig kommunikasjon og mangel på tillit, som barna kan fange opp og reagere på. Ved å adressere disse underliggende problemene kan terapeuter hjelpe foreldrene med å finne mer hensiktsmessige måter å håndtere konfliktene på, uten at barna blir involvert.

Hovedfunn 3: Barn i familier hvor foreldre bor fra hverandre reagerer litt sterkere på noen måter foreldrene krangler på

Vi finner noen spesifikke sammenhenger som kun gjelder i familier hvor foreldre bor fra hverandre. Barna i disse familiene rapporterer at de involverer seg MINDRE i foreldrekonflikter når mødrene

rapporterer å være unnvikende ($\beta = -0,24, p < 0,05$), men de involverte seg MER i foreldrekonflikter når fedrene rapporterer å være unnvikende ($\beta = 0,38, p < 0,05$).

I de samme familiene (der foreldrene bor fra hverandre) rapporterer også barna om høyere fremtidsbekymring der det er mer uenighet om fedrenes konfliktatferd, både når det gjelder fedres bruk av verbal aggresjon ($\beta = 0,22, p < 0,05$) og fedres unnvikende atferd i konflikt ($\beta = 0,42, p < 0,05$).

Disse resultatene viser at barn i familier hvor foreldre bor fra hverandre kan reagere litt ulikt på foreldrenes ulike konfliktstrategier sammenlignet med barn hvor foreldre bor sammen. De kan også reagere ulikt avhengig av hvilken forelder som utfører konfliktstrategien. Dette er ny kunnskap, ettersom det mangler studier som har undersøkt om sammenhengene mellom barns reaksjoner og måten foreldrene krangler på, er lik eller forskjellig i familier der foreldre bor sammen og der foreldre bor fra hverandre.

Det at barna i familier der foreldre ikke bor sammen, i større grad involverer seg når fedre rapporterer å være unnvikende i konflikter, kan kanskje forstås i lys av forskning som viser at barn ofte blir sinte på den forelderen som tar initiativ til bruddet – som oftest mor- samtidig som de synes synd på den forelderen som blir forlatt, og som de oppfatter som mest sårbar etter bruddet- ofte far (Rosenfeld, 2018; van Dijk et al., 2022). På bakgrunn av dette kan det tenkes at våre resultater reflekterer at barna føler at de må ta side med, eller stå litt ekstra opp for fedrene dersom de er unnvikende i konflikter.

Samlet sett gir disse funnene viktig kunnskap til tjenestene. De viser at det ikke bare er foreldrenes krangling i seg selv (*at de krangler*), men også *måten* mødre og fedre krangler på, som kan ha særlig negativ innvirkning på barn i familier der foreldrene ikke bor sammen. Det er også viktig for familieterapeuter å være oppmerksom på at barn i familier hvor foreldre bor fra hverandre kan ha sterkere fremtidsbekymringer, særlig der foreldrene er uenige om hvor verbalt aggressive og unnvikende fedrene er i konflikter.

Terapeuter har høy bevissthet om hvordan konflikthåndtering hos foreldre som bor fra hverandre kan påvirke barna. Foreldre som bor fra hverandre, kan trenge ekstra hjelp med å håndtere konfliktene på en måte som ikke tvinger barna til å bli involvert eller føle et ansvar for konflikten.

Konklusjon

Vi har i dette notatet beskrevet funn fra FamilieForSK-studien som handler om hvordan foreldre beskriver egen og den andres konfliktatferd, samt hvordan barna reagerer på foreldrekonflikt.

Oppsummert vil vi trekke frem disse hovedfunnene:

- Foreldre vurderer seg selv mindre negativt enn de vurderes av den andre forelderen, og uenigheten er størst om fedrenes konfliktatferd.
- Foreldre som bor fra hverandre, er mer uenige om hvordan de krangler enn foreldre som bor sammen.
- Terapeuter vurderer foreldrekonflikten som mer alvorlig jo mer uenige foreldre er om hvordan de krangler

- Barn reagerer like sterkt på krangling mellom foreldrene, uansett om foreldrene bor sammen eller hver for seg.
- Barn reagerer sterkere når de blir dratt inn i konflikten mellom foreldrene
- Barn i familier hvor foreldre bor fra hverandre reagerer litt sterkere på noen *måter* foreldrene krangler på

Resultatene fra dette notatet viser viktigheten av at man ikke bare spør foreldre om sin egen konfliktatferd, men at man også undersøker den andres vurdering, og hvor enige foreldrene er. Denne kunnskapen kan bidra til å gi terapeuter verdifull informasjon om kvaliteten på familiens fungering samt økt forståelse for de ulike perspektivene som foreldre bringer med seg inn i terapirommet. Resultatene fra notatet bidrar også til praksisfeltet ved å vise at det ikke bare er det *at* foreldre krangler som kan ha negativ betydning for barn, men også *måten* foreldrene oppfører seg på når de krangler. Blant annet understreker resultatene at det at barn involveres i foreldrenes konflikt kan være særlig uheldig, uansett om foreldrene bor sammen eller ei, fordi dette kan tvinge barna til å føle at de må involvere seg og/eller ta side. Dette kan, i sin tur, føre til andre negative konsekvenser for barna, som utrygghet, uro og psykisk uhelse. I forebyggingsøyemed er dette viktig kunnskap for tjenester som arbeider med familier, foreldre og barn.

Referanser

- Brock, R. L., & Kochanska, G. (2016). Interparental conflict, children's security with parents, and long-term risk of internalizing problems: A longitudinal study from ages 2 to 10. *Development and Psychopathology*, 28(1), 45-54. <https://doi.org/10.1017/s0954579415000279>
- Connolly, J. J., Kavanagh, E. J., & Viswesvaran, C. (2007). The convergent validity between self and observer ratings of personality: A meta-analytic review. *International Journal of Selection and Assessment*, 15(1), 110-117. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1468-2389.2007.00371.x>
- Crockenberg, S., & Forgays, D. K. (1996). The role of emotion in children's understanding and emotional reactions to marital conflict. *Merrill-Palmer Quarterly*, 42(1), 22-47. <http://www.jstor.org/stable/23090519>
- Cummings, E. M., Goeke-morey, M. C., & Papp, L. M. (2003). Children's responses to everyday marital conflict tactics in the home. *Child Development*, 74(6), 1918-1929. <https://doi.org/https://doi.org/10.1046/j.1467-8624.2003.00646.x>
- Davies, P. T., & Cummings, E. M. (1994). Marital conflict and child adjustment: An emotional security hypothesis. *Psychological Bulletin*, 116(3), 387-411. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.116.3.387>
- Davies, P. T., Forman, E. M., Rasi, J. A., & Stevens, K. I. (2002). Assessing children's emotional security in the interparental relationship: The security in the interparental subsystem scales. *Child Development*, 73(2), 544-562. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/1467-8624.00423>
- Davies, P. T., Martin, M. J., & Sturge-Apple, M. L. (2016). Emotional security theory and developmental psychopathology. In D. Cicchetti (Ed.), *Developmental psychopathology* (3rd ed., pp. 199-264). Wiley.
- de Haan, A., Prinzie, P., Sentse, M., & Jongerling, J. (2018). Latent difference score modeling: A flexible approach for studying informant discrepancies. *Psychological Assessment*, 30(3), 358-369. <https://doi.org/10.1037/pas0000480>
- De Los Reyes, A., & Kazdin, A. E. (2005). Informant discrepancies in the assessment of childhood psychopathology: A critical review, theoretical framework, and recommendations for further study. *Psychological Bulletin*, 131(4), 483-509. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.131.4.483>
- De Los Reyes, A., Ohannessian, C. M., & Racz, S. J. (2019). Discrepancies between adolescent and parent reports about family relationships. *Child Development Perspectives*, 13(1), 53-58. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/cdep.12306>
- Dunn, J., O'Connor, T. G., & Cheng, H. (2005). Children's responses to conflict etween their different parents: Mothers, stepfathers, nonresident fathers, and nonresident stepmothers. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 34(2), 223-234. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp3402_2
- Funder, D. C. (1980). On seeing ourselves as others see us: Self-other agreement and discrepancy in personality ratings. *Journal of Personality*, 48(4), 473-493. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1980.tb02380.x>
- Funder, D. C. (2012). Accurate personality judgment. *Current Directions in Psychological Science*, 21(3), 177-182. <https://doi.org/10.1177/0963721412445309>
- Grych, J. H. (1998). Children's appraisals of interparental conflict: Situational and contextual influences. *Journal of Family Psychology*, 12(3), 437-453. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.12.3.437>
- Harold, G. T., & Sellers, R. (2018). Annual Research Review: Interparental conflict and youth psychopathology: an evidence review and practice focused update. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 59(4), 374-402. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/jcpp.12893>
- Helland, M. J., & Borren, I. (2015). *Foreldrekonflikt; identifisering av konfliktnivåer, sentrale kjennetegn og risiko* (Rapport 2015:3). Oslo, Norway: Nasjonalt folkehelseinstitutt
- Holt, T., Helland, M. S., Gustavson, K., Cummings, E. M., Ha, A., & Røysamb, E. (2020). Assessing children's responses to interparental conflict: Validation and short scale development of SIS and CPIC-properties scales. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 48(2), 177-196. <https://doi.org/10.1007/s10802-019-00586-7>
- Holt, T., Helland, M. S., & Larsen, L. (2021). Hjelpe- og velferdstjenester under covid-19-pandemiens første fase: familiers behov, udekkede behov og hjelpesøkende atferd. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 24(2), 1-18. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2021-02-03>
- Holt, T., Sand Helland, M., Morbech, M., Larsen, L., Gustavson, K., Ha, A., & Cummings, E. M. (2021). Agreement between child and parent reports of children's reactions to interparental conflict. *Journal of Family Psychology*.

- Kerig, P. K. (1996). Assessing the links between interparental conflict and child adjustment: The conflicts and problem-solving scales. *Journal of Family Psychology*, 10(4), 454. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.10.4.454>
- Kitzmann, K. M. (2000). Effects of marital conflict on subsequent triadic family interactions and parenting. *Developmental Psychology*, 36(1), 3-13. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.36.1.3>
- Kopystynska, O., Mueller, J., Bradford, K., Chandler, A. B., Foran, H. M., & Higginbotham, B. J. (2022). The influence of interparental conflict and violence on parenting and parent-child relationships. *Personal Relationships*, 29(3), 488-523. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/pere.12441>
- Kwan, V. S., John, O. P., Kenny, D. A., Bond, M. H., & Robins, R. W. (2004). Reconceptualizing individual differences in self-enhancement bias: an interpersonal approach. *Psychol Rev*, 111(1), 94-110. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.111.1.94>
- Mahrer, N. E., O'Hara, K. L., Sandler, I. N., & Wolchik, S. A. (2018). Does shared parenting help or hurt children in high-conflict divorced families? *Journal of Divorce & Remarriage*, 59(4), 324-347. <https://doi.org/10.1080/10502556.2018.1454200>
- McCauley, D. M., Sloan, C. J., Xia, M., & Fosco, G. M. (2021). Same family, divergent realities: How triangulation preserves parents' illusory harmony while adolescents navigate interparental conflicts. *Journal of Family Psychology*, 35(2), 128-137. <https://doi.org/10.1037/fam0000785>
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Tavistock.
- Moens, M. A., Weeland, J., Van der Giessen, D., Chhangur, R. R., & Overbeek, G. (2018). In the eye of the beholder? Parent-observer discrepancies in parenting and child disruptive behavior assessments. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 46(6), 1147-1159. <https://doi.org/10.1007/s10802-017-0381-7>
- O'Brien, M., Bahadur, M. A., Gee, C., Balto, K., & Erber, S. (1997). Child exposure to marital conflict and child coping responses as predictors of child adjustment. *Cognitive Therapy and Research*, 21(1), 39-59. <https://doi.org/10.1023/A:1021816225846>
- Rhoades, K. A. (2008). Children's responses to interparental conflict: A meta-analysis of their associations with child adjustment. *Child Development*, 79(6), 1942-1956. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2008.01235.x>
- Rosenfeld, M. J. (2018). Who wants the breakup? Gender and breakup in heterosexual couples. In D. F. Alwin, D. H. Felmlee, & D. A. Kreager (Eds.), *Social Networks and the Life Course: Integrating the Development of Human Lives and Social Relational Networks* (pp. 221-243). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-71544-5_11
- Shelton, K. H., & Harold, G. T. (2008). Pathways between interparental conflict and adolescent psychological adjustment: Bridging links through children's cognitive appraisals and coping strategies. *The Journal of Early Adolescence*, 28(4), 555-582. <https://doi.org/10.1177/0272431608317610>
- Simpson, L. E., & Christensen, A. (2005). Spousal agreement regarding relationship aggression on the Conflict Tactics Scale-2. *Psychological Assessment*, 17(4), 423-432. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.17.4.423>
- Statistisk Sentralbyrå. (2021). *Forløp i barnevernsdata 2013-2019*. S. Norway. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/attachment/449082?ts=178401a8880>
- Statistisk Sentralbyrå. (2024). *StatBank source table 12423: Attachment to employment, education and welfare benefits*. Statistisk Sentralbyrå. Retrieved September 3rd from <https://www.ssb.no/en/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/tilknytning-til-arbeid-utdanning-og-velferdsordninger>
- Taylor, S. E., & Brown, J. D. (1994). Positive illusions and well-being revisited: Separating fact from fiction. *Psychological Bulletin*, 116(1), 21-27. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.116.1.21>
- van Dijk, R., van der Valk, I. E., Deković, M., & Branje, S. (2022). Triangulation and child adjustment after parental divorce: Underlying mechanisms and risk factors. *Journal of Family Psychology*, 36(7), 1117-1131. <https://doi.org/10.1037/fam0001008>
- van Eldik, W. M., de Haan, A. D., Parry, L. Q., Davies, P. T., Luijk, M. P. C. M., Arends, L. R., & Prinzie, P. (2020). The interparental relationship: Meta-analytic associations with children's maladjustment and responses to interparental conflict. *Psychological Bulletin*, 146(7), 553-594. <https://doi.org/10.1037/bul0000233>
- Wild, L. G., & Richards, M. P. M. (2003). Exploring parent and child perceptions of interparental conflict. *International Journal of Law, Policy and the Family*, 17(3), 366-384. <https://doi.org/10.1093/lawfam/17.3.366>
- Zemp, M., Bodenmann, G., & Cummings, E. M. (2016). The significance of interparental conflict for children. *European Psychologist*, 21(2), 99-108. <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000245>

Utgitt av Folkehelseinstituttet
Oktober 2025
Postboks 222 Skøyen
NO-0213 Oslo
Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra www.fhi.no